

EXPUNERE DE MOTIVE

cu privire la proiectul de act normativ de modificare și completare a unor prevederi din Legea 134/2010 privind Codul de procedură civilă, republicată

Legea 134/2010 privind Codul de procedură civilă și Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004 sunt acte normative ce reglementează procedura contencioasă în România.

În practica judecătorească se constată impedimente ce țin de executarea hotărârilor judecătorești prin care se stabilesc amenzi judiciare aplicate conducătorului persoanelor juridice/autorităților și instituțiilor publice.

Izvorul aplicării amenzilor îl reprezintă, pe de o parte, dispozițiile art. 187 alin. 1 pct. 2 lit. g din Codul de procedură civilă, iar, pe de altă parte, dispozițiile art. 23 – 25 din Legea nr. 554/2004.

Textul vizat, art. 187 alin. 1 pct. 2 lit. g din Codul de procedură civilă are următoarele reglementări:

”Art. 187. - (1) Dacă legea nu prevede altfel, instanța, potrivit dispozițiilor prezentului articol, va putea sancționa următoarele fapte săvârșite în legătură cu procesul, astfel:

2. cu amendă judiciară de la 50 lei la 700 lei:

... g) refuzul sau omisiunea unei autorități ori a altei persoane de a comunica, din motive imputabile ei, la cererea instanței și la termenul fixat în acest scop, datele care rezultă din actele și evidențele ei;”

Deasemenea este vizat spre modificare și textul art. 190 din codul de procedura civila :

Art. 190 - Stabilirea amenzii și despăgubirii

Abaterea săvârșită, amenda și despăgubirea se stabilesc de către instanța în fața căreia s-a săvârșit fapta sau, după caz, de către președintele instanței de executare, prin încheiere executorie, care se comunică celui obligat, dacă măsura a fost luată în lipsa acestuia. Atunci când fapta constă în formularea unei cereri cu rea-credință, amenda și despăgubirea pot fi stabilite fie de instanța în fața căreia cererea a fost formulată, fie de către instanța care a soluționat-o, atunci când acestea sunt diferite.

În practica sunt situații în care sancțiunea amenzii se dispune față de conducătorul autorității publice, în condițiile în care nu se examinează și nu se stabilește nemijlocit vreo culpă a acestuia în procedura în care se aplică amenda.

În decursul timpului, într-o serie de acte normative au survenit modificări radicale, statuându-se prin voința legiuitorului, în cadrul autorităților publice, competențe partajate și delegate, amintim aici cu titlu de exemplu Codul administrativ.

Astfel, în prezent Codul administrativ prevede, în mod expres, dreptul conducătorului instituțiilor și autorităților publice de a delega, prin act administrativ, atribuțiile ce îi sunt conferite prin lege.

Rezultă că persoana căreia i-au fost delegate atribuțiile se subrogă efectiv atât în drepturile, cât și în responsabilități conducătorului autorității.

Deasemenea Codul administrativ prevede existența unor aparate de specialitate ale conducerii autorității publice (spre exemplu conform art. 154 alin. 3, aparatul de specialitate al primarului), încadrate cu funcționari care au atribuții specifice pentru executarea atribuțiilor conducătorului autorității, atribuții în privința îndeplinirii carora ei răspund juridic.

Asadar în practica pot apărea dificultăți în ce privește stabilirea clară a persoanei vizate de amendă dar și o sancționare bazată pe un fel de răspundere de tip obiectiv a conducătorului autorității, pentru o neexecutare a unor obligații stabilite de instanța în sarcina autorității, în condițiile în care aceasta ar fi generată exclusiv de încălcarea unor atribuții ale personalului de specialitate din cadrul autorității publice sau ale persoanei delegate.

Un aspect relevant îl reprezintă și bugetul din care urmează a fi achitată amendă judiciară (al persoanei fizice care ocupă funcția de conducător sau al autorității publice), în condițiile în care conducătorul autorității nu sta în proces ca o persoană fizică, nu are posibilitatea de a-și face o apărare proprie efectivă - de exemplu de a angaja un avocat, procedura nu-i permite să facă apărări privind conduita personală pentru a demonstra eventual o culpă exclusivă a unor funcționari din subordine și absența propriei vinovății. În acest context se aduce atingere unui drept efectiv la apărare al acestuia și sancțiunea instituită asupra sa este injustă și disproportionată.

Mai trebuie avut în vedere faptul că funcția de conducător al unei autorități publice poate fi ocupată de persoane diferite în intervalul de timp relevant pentru stabilirea amenzii conform textului legal vizat, aspect ce poate crea în practică confuzii, dificultăți de interpretare sau chiar inechitate.

În acest context dacă s-ar suporta o sancțiune din patrimoniul persoanei fizice care este conducător al autorității apare și o dificultate reală de exercitare ulterioară a acțiunii în regres față de persoana – funcționar public sau personal contractual – căreia i-ar fi fost repartizată sarcina pe care nu a îndeplinit-o culpabil. Aceasta în contextul în care persoana fizică ce ocupă vremelnic funcția de conducător al autorității este nevoită să efectueze față de funcționarul culpabil proceduri judiciare de durată și anevoioase, pe cheltuielă proprie, putându-se crea o situație deosebit de împovărată pentru aceasta în contextul absenței unei culpe personale efective în legătură cu neexecutarea obligației instituite în sarcina autorității publice al cărei conducător este sau era la data neexecutării.

Dacă amenda judiciară este stabilită în sarcina autorității sau instituției publice, persoanei juridice, ea este achitată din bugetul acesteia și ulterior, pe calea răspunderii administrativ-disciplinare, regularizarea plății s-ar materializa, întrucât raportul juridic de serviciu/muncă ar reprezenta liantul legăturii de cauzalitate.

Procedura reglementată de articolele propuse spre modificare face referire, în contextul aplicării sancțiunilor și acordării despăgubirilor, la culpa autorității publice ca debitor al obligației neîndeplinite de a comunica instanței anumite date și nu la sfera atribuțiilor conducătorului și la exercitarea eventual defectuoasă a acestora. În acest context nu este echitabilă o sancționare automată a persoanei care ocupă funcția de conducere a autorității pentru o neexecutare a unei obligații care pur și simplu nu intra în sfera atribuțiilor sale și pentru care nu ar fi deloc culpabil.

Procedura nu permite asadar decât stabilirea unei neexecutări din partea debitorului autoritate publică, putându-se stabili doar culpa autorității ca un întreg însă nu se poate examina în acest cadru culpa conducătorului sau a unui anumit funcționar care prin neîndeplinirea obligației sale de serviciu a determinat neexecutarea. În cadrul textului legal, în formula actuală, se poate ajunge astfel la grevarea patrimonială severă a unor persoane fizice, printr-un procedeu formal de aplicare a unei amenzi în calitate de conducător al autorității publice.

De altfel, textul din Codul de procedură civilă instituie obligația comunicării informațiilor asupra persoanelor juridice, nu conducătorului acestora, însă sancțiunea amenzii în practică este aplicată conducătorului.

Față de cele arătate, articolul 190 din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 247 din 10 aprilie 2015, cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

La articolul 190 textul existent devine alin. (1) și se introduce un nou alineat - alin. (2), care va avea următorul cuprins:

"Art. 190. - (1) Abaterea săvârșită, amenda și despăgubirea se stabilesc de către instanța în fața căreia s-a săvârșit fapta sau, după caz, de către președintele instanței de executare, prin încheiere executorie, care se comunică celui obligat, dacă măsura a fost luată în lipsa acestuia. Atunci când fapta constă în formularea unei cereri cu rea-credință, amenda și despăgubirea pot fi stabilite fie de instanța în fața căreia cererea a fost formulată, fie de către instanța care a soluționat-o, atunci când acestea sunt diferite.

(2) Amenda sau despăgubirea se aplică persoanei juridice care poate demara procedura acțiunii în regres împotriva persoanei aflate în raport de prepușenie".

În numele inițiatorilor,

Ștefan-Radu OPREA
Senator PSD

Alfred-Robert SIMONIS
Deputat PSD

Mihail GENOIU
Senator PSD

Eliza-Mădălina PETA-ȘTEFĂNESCU
Senator PSD

Ion PRIOTEASA
Senator PSD

Simona BUCURA-OPRESCU
Deputat PSD

TABEL INIȚIATORI

**Proiectul de lege pentru completarea art.190 din Legea nr.134/2010 privind
Codul de procedură civilă**

Nr. Crt.	Nume și prenume	Apartenența politică	Semnătura
1.	CUC RAZVAN	PSD	
2.	IOANCHINĂ HARIUS - DAE	PSD	
3.	Olteu Bogdan	PSD	
4.	Radu Petru	PSD	
5.	STOICU CRISTINA	PSD	
6.	MIREA SIMINICA	PSD	
7.	GENOIU MIHAIL	PSD	
8.	LAMFIR DANIEL	PSD	
9.	Olteu Nicușor	PSD	
10.	ILAGIN EODIN. I	PSD	
11.	ROȘARIU ION	PSD	
12.	HUMELNICU MARIUS	PSD	
13.	GEORGESCU LAURA	PSD	
14.	CRISTESCU IONEL DAMUT	PSD	
15.	LENEȘ IOAN	PSD	
16.	STAN. IOAN.	PSD	
17.	BOJOG FLORENTIN	PSD	
18.	TURCANU BRANCA	PSD	
19.	STOICU-CERCEZ ADRIAN	PSD	
20.	MURU GABRIEL	PSD	
21.	CRETU GABRIELA	PSD	

22.	JOÂRNEA LILIANA	NAD
23.	POPA XERICEA	PSA
24.	Coltea Zina	PSA
25.	MAZILU LIVIU	PSA
26.	Costa Karoly Zolt	UDMR
27.	VESTER MIHAIL	PNL
28.	TAPU NAZARE EUGEN	PNL
29.	PURU ULAD	PNL
30.	Vănoșescu Alina Coco	PSD
31.	Jano Nicol. Nicol	PSA
32.	TUTUIANU MARUS HOMA	PSD
33.	Purcu Romeo Nicol	PSA
34.	Rasalek Marian	ASB
35.	STANCU IONEL	MINO
36.	TEODOROLU MAYA	PSD
37.	OTESANU DANIELA	PSD
38.	TOADER BOGDAN	PSD
39.	Paraschcu Rodica	PSD
40.	Popescu Laurentiu Costin	PSD
41.	Popescu Catalina Elena	PSA
42.	SEFINARIU EUGEN	PSA
43.	TOMA IUE	PSA
44.	MINA MARIAN	PSD
45.	TRIF BOGDAN	PSD
46.	SOLDAN GHEORGHE	PSA
47.	GABRIEL VALER ZETA	PSA

48.	HURJUZEV SILVIU	PSD
49.	SERBAN OMBIAN	PSA
50.	MUSOIU Stefan	PSA
51.	ALDA ADRIAN	PSD
52.	BARBU Florina	PSD
53.	Rucu Marius-Ionel	PSD
54.	FOLESCU CORNEL	PSD
55.	LUNGOIU LUCIAN	PSD
56.	CHIRILĂ VIRGIL ALIN	PSD
57.	ANU CRISTINA ELENA	PSD
58.	HOLBAN GEORGETA CAMILIA	PSD
59.	WEBER Mihail	PSD
60.	VIMCU Gheorghe	PSD
61.	SALOMON Adrian	PSD
62.	POPICU EDUARD ANDREI	PSD
63.	Stefană Ionel Ioan	PSD
64.	NATOȘ Eugen	PSD
65.	Munteanu Remus	PSD
66.	GEORGESCU NICOLAE	PSD
67.	Popescu Ion Gheorghe	PSD
68.	SARDU Viorica	PSD
69.	GOLEAC NICOLAE	PSD
70.	CAIU Florina	PSD
71.	ILIUCE Cătălina	PSD
72.	GAVRIȘCU GRADINĂ	PSD
73.	PREȘCĂ ALEXANDRA	PSD
74.	Ionel Rodu Marcel	PSD
75.	Manta Claudiu	PSD
76.	IVĂGĂ Florina	PSD
77.	FURCĂ HIRGĂ	PSD

78. Gider Laurentiu Viorel PSD

79. FIRCZAR Iulius Marian MINO
80 STOICA Bogdan Anu MINO